

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มการเป็นบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงต่อบุตรวัยก่อนเรียน

หนังสือ
พิมพ์ครั้งที่ 1

ราตรี อร่ามศิลป์

- 2 ส.ค. 2546

160252

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

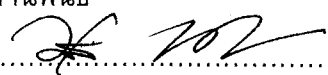
มกราคม 2545

ISBN 974-616-076-1

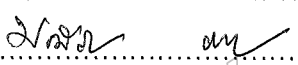
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาล
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

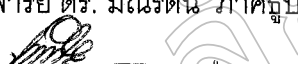
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร. วรณี เดียวฉิเรศ)

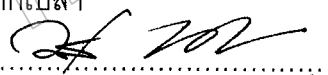
.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ ภาคภู)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชนีวรรณ รอส)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

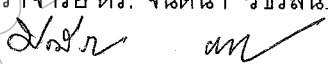
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรณี เดียวฉิเรศ)

.....กรรมการ

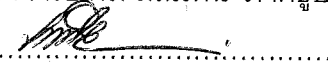
(นายแพทย์ อนุปงษ์ สุธรรมนิรันด)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จินตนา วัชรสินธุ์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มณีรัตน์ ภาคภู)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชนีวรรณ รอส)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลครอบครัว ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 28...เดือน สิงหาคม พ.ศ.2545.

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีการศึกษา 2544

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ เตียววิศเรศ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้คอยให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาและชี้แนะแนวทางด้วยความปรารถนาดีสม่ำเสมอ ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบ แนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณีนีรัตน์ ภาครูป และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนีวรรณ รอส กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล คุณวัจน์ ไทงาม และ ดร.มิลเนอร์ ที่ได้อนุญาตให้นำเครื่องมือมาดัดแปลงใช้ รวมทั้งให้คำแนะนำในการใช้เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านที่ได้กรุณาเสียสละเวลาในการตรวจสอบความตรงในเนื้อหาของเครื่องมือและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี โรงเรียนวัดจันทนาราม โรงเรียนวัดพลับพลา อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดคลองน้ำใส โรงเรียนวัดแสง โรงเรียนบ้านชมโสม โรงเรียนวัดเนินสูง รวมทั้งครูประจำชั้นอนุบาล ผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาล และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้เป็นอย่างดี โอกาสนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา ขอบคุณสมาชิกในครอบครัวโดยเฉพาะ สามีและลูก ขอบคุณเพื่อนร่วมหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิตทุกท่าน ที่คอยห่วงใย สนับสนุน ให้กำลังใจผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

และขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้ให้การสนับสนุนเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

ราตรี อร่ามศิลป์

42910080 : สาขาวิชา : การพยาบาลครอบครัว ; พย.ม. (การพยาบาลครอบครัว)
 คำสำคัญ : การใช้ความรุนแรงต่อเด็ก / เด็กวัยก่อนเรียน

ราตรี อร่ามศิลป์ : ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มการเป็นบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงต่อบุตรวัยก่อนเรียน (FACTORS AFFECTING POTENTIAL FOR ABUSIVE PARENTING OF PRESCHOOLER) อาจารย์ที่ปรึกษา : วรณี เดียววิเศษ, Ph.D. (Nursing), มณีรัตน์ ภาครูป, ปช.ด. (ประชากรศาสตร์), 109 หน้า. ISBN 974-616-076-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวโน้มของการเป็นบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงด้านร่างกายต่อบุตรวัยก่อนเรียน ปัจจัยที่มีอิทธิพลและสามารถร่วมทำนายแนวโน้มการเป็นบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงด้านร่างกายต่อบุตรวัยก่อนเรียน ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของบิดา/มารดา ได้แก่ อายุ ประวัติการถูกทารุณกรรมในวัยเด็ก ประวัติการใช้ความรุนแรงในครอบครัว ปัจจัยด้านบริบทของแหล่งความเครียดและการสนับสนุน ได้แก่ การศึกษาของบิดา/มารดา รายได้ของครอบครัว อาชีพของบิดา/มารดา ลักษณะของครอบครัว สัมพันธภาพของคู่สมรส และปัจจัยด้านคุณลักษณะเฉพาะของเด็ก ได้แก่ พื้นฐานทางอารมณ์ของเด็กวัยก่อนเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ บิดาหรือมารดาที่มีบุตรวัยก่อนเรียน อายุ 3 ปี ถึง 5 ปี 11 เดือน ที่ศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล 1-3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ในช่วงเดือนกรกฎาคม ถึงเดือนสิงหาคม 2544 จำนวน 180 คน แบ่งเป็นบิดา จำนวน 69 คน และมารดาจำนวน 111 คน เลือกตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบประเมินสัมพันธภาพของคู่สมรส แบบประเมินแนวโน้มการเป็นบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงต่อบุตร และแบบประเมินพื้นฐานทางอารมณ์ของเด็กวัยก่อนเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบปกติ (simultaneous regression analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของบิดา/มารดา บริบทของแหล่งความเครียด และการสนับสนุน คุณลักษณะเฉพาะของเด็ก สามารถร่วมกันทำนายแนวโน้มการเป็นบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงด้านร่างกายต่อบุตรวัยก่อนเรียน ได้ร้อยละ 40.6 ($p < .001$) เมื่อพิจารณาตัวแปรทำนายแต่ละตัวพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มการเป็นบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงด้านร่างกายต่อบุตรวัยก่อนเรียน ได้แก่ พื้นฐานทางอารมณ์ของเด็กวัยก่อนเรียน ($\beta = .38, p < .001$) สัมพันธภาพของคู่สมรส ($\beta = -.27, p < .001$) การศึกษาของบิดาหรือมารดา ($\beta = -.22, p < .05$) และประวัติการถูกทารุณกรรมในวัยเด็กของบิดามารดา ($\beta = .20, p < .01$) โดยพื้นฐานทางอารมณ์ของเด็กวัยก่อนเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่มีอิทธิพลต่อแนวโน้มการเป็นบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงด้านร่างกายต่อบุตรวัยก่อนเรียน

42910080 : MAJOR : FAMILY NURSING ; M.N.S. (FAMILY NURSING)

KEYWORD : CHILD VIOLENCE / PRESCHOOLER

RATREE ARAMSIN : FACTORS AFFECTING POTENTIAL FOR ABUSIVE
PARENTING OF PRESCHOOLER. THESIS ADVISORS : WANNEE DEOISRES, Ph.D.
(Nursing), AND MANERAT PHAKTOOP, Ph.D. (Demography), 109 P.
ISBN 974-616-076-1

The purposes of this research were to assess potential for abusive parenting among parents of preschoolers and to examine factors affecting potential for their abusive parenting. A stratified random sample of 111 mothers and 69 fathers of preschoolers were recruited from kindergarten schools in Chantaburi province. Data were collected by self-report questionnaires and were analyzed by simultaneous multiple regression.

Results of the study revealed that the combination of all predictor variables could explained 40.6 % of variance of potential for physical abusive parenting ($p < .001$). Only child temperament, marital relationship, education and parental history of child abuse were independently and significantly associated with the parental's potential for physical child abuse. It was also found that child temperament was the most important predictor of potential for physical abusive parenting.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ

บทที่

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	6
ตัวแปรที่ศึกษา.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	9
คุณลักษณะส่วนบุคคลของบิดามารดา.....	10
บริบทของแหล่งความเครียดและการสนับสนุน.....	11
คุณลักษณะเฉพาะของเด็ก.....	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
การทำทารุณกรรมต่อเด็ก.....	15
ความหมายของการทำทารุณกรรมต่อเด็ก.....	15
ประเภทของการทำทารุณกรรมต่อเด็ก.....	17
อุบัติการณ์และความรุนแรงของการทำทารุณกรรมต่อเด็กโดยบุคคลในครอบครัว... ..	20

การประเมินการทารุณกรรม.....	22
ผลกระทบของการทารุณกรรมเด็ก.....	24
ทฤษฎีกระบวนการทำหน้าที่บิดามารดาของเบลสกี.....	27
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเป็นบิดามารดาที่ทารุณกรรมเด็กตามทฤษฎีของเบลสกี..	29
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
4 ผลการวิจัย.....	55
ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของบิดามารดา.....	56
ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านบริบทแหล่งของความเครียดและการสนับสนุนของบิดามารดา.....	57
ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านคุณลักษณะของเด็ก.....	60
ตอนที่ 4 แนวโน้มการเป็นบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงด้านร่างกายต่อบุตรวัยก่อนเรียน.....	60
ตอนที่ 5 ปัจจัยที่มีอิทธิพล และทำนายแนวโน้มการเป็นบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงด้านร่างกายต่อบุตรวัยก่อนเรียน จากตัวแปรทำนาย อายุ ประวัติการถูกทารุณกรรมในวัยเด็ก ประวัติการใช้ความรุนแรงในครอบครัว การศึกษา รายได้ของครอบครัว อาชีพ ลักษณะของครอบครัว สัมพันธภาพของคู่สมรส และพื้นฐานทางอารมณ์ของเด็กวัยก่อนเรียน.....	61
การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบปกติ.....	66
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	69
สรุปผลการวิจัย.....	69
อภิปรายผล.....	71
ข้อเสนอแนะ.....	78

บทที่

หน้า

บรรณานุกรม..... 81

ภาคผนวก..... 89

 ภาคผนวก ก ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม..... 90

 ภาคผนวก ข คำชี้แจงรายละเอียด และแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย..... 96

ประวัติย่อของผู้วิจัย..... 109

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	คุณลักษณะส่วนบุคคลของบิดาหรือมารดาของนักเรียน จำแนกตามอายุ ประวัติการถูกทารุณกรรมในวัยเด็กและประวัติการใช้ความรุนแรงในครอบครัว.....	56
2	บริบทแหล่งของความเครียดของบิดาหรือมารดานักเรียน จำแนกตาม การศึกษา อาชีพ รายได้ และลักษณะครอบครัว.....	57
3	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสัมพันธภาพของคู่สมรสของบิดามารดา..	59
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนแนวโน้มการเป็นบิดามารดาที่ใช้ ความรุนแรงด้านร่างกายต่อบุตรวัยก่อนเรียน.....	60
5	จำนวน ร้อยละของคะแนนแนวโน้มการเป็นบิดามารดาที่ใช้ความรุนแรงด้าน ร่างกายต่อบุตรวัยก่อนเรียน จำแนกตามระดับคะแนน.....	61
6	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แสดงค่าความสัมพันธ์ภายในระหว่าง ตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์ และตัวแปรทำนายกับตัวแปรทำนาย.....	63
7	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) แสดงค่าความสัมพันธ์ภายในระหว่าง ตัวแปรทำนายกับตัวแปรเกณฑ์ และตัวแปรทำนายกับตัวแปรทำนาย.....	65
8	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยพหุคูณของตัวแปรทำนายกับแนวโน้มการเป็นบิดามารดา ที่ใช้ความรุนแรงด้านร่างกายต่อบุตรวัยก่อนเรียน	67
9	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสัมพันธภาพของคู่สมรส.....	91
10	ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพื้นฐานอารมณ์เด็กวัยก่อน เรียน.....	92
11	ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแนวโน้มการเป็นบิดามารดา ที่ใช้ความรุนแรงต่อบุตร.....	95

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ทฤษฎีกระบวนการสมรรถนะในการเป็นบิตามารดาของ เบลล์กี.....	13
2 กรอบแนวคิดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในการวิจัย.....	14
3 แสดงขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง.....	45